

На основу чл. 8, 11,12,13 Закона о спомен обиљежјима („Сл. лист ЦГ“, бр. 40/08 и 40/11), члана 33 став 1 тачка 39 и члана 37 Статута Општине Беране („Сл. лист РЦГ-Општински прописи“, бр.21/04 и 34/06 и „Сл. лист ЦГ-Општински прописи“, бр.06/11), уз претходно прибављену сагласност Министарства културе Црне Горе, бр: UP/I-01-95/2 од 30. 06. 2017. године, Скупштина општине Беране, на сједници одржаној **11. 09. 2017.** године донијела је

ПРОГРАМ

ПОДИЗАЊА СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈА У ОПШТИНИ БЕРАНЕ ЗА 2017. ГОДИНУ

Овим Програмом, у складу са законом, утврђују се назив и врста спомен-обиљежја која ће бити подигнута на територији општине Беране у 2017. години, назив и врста спомен-обиљежја, начин подизања, опис симболичког значења, као и разлози за њихово подизање односно измијештање.

Спомен-обиљежјима се трајно обиљежавају значајни догађаји, чувају успомене на истакнуте личности, његују људски идеали и културно-историјске традиције и одаје почаст борцима за слободу, цивилним жртвама рата и масовним страдањима људи.

Спомен-обиљежја из овог Програма доприносе трајном очувању вриједности утврђених Законом о спомен-обиљежјима.

I

Подизање спомен-обиљежја давањем назива улици:

1.УЛИЦА ЈУРИЈА ГАГАРИНА

Јуриј Алексејевич Гагарин је рођен 09.03.1934. године у селу Клушино у Смоленској области. 12. априла 1961. године, са 27 година, отпутовао је у свемир у свемирској летици Восток 1. Гагарин је први човјек који је одлетио у свемир из пустињских степа Казахстана, са мјеста на којем се данас налази Бајконур, највећи светски космодром. Лет је трајао 1 сат и 48 минута. Још током лета је унапријеђен у чин мајора, затим је 12. јуна 1962. године услиједило унапређење у чин потпуковника, а 6. новембра 1963. године у чин пуковника. У Звезданом граду је 7 година радио на пројекту звездане летјелице која се могла користити више пута, гдје је постављен за замјеника директора за обуку.

Погинуо је 27. марта 1968. године у 34. години живота, заједно са својим инструктором у Мигу-15, а урна са његовим пепелом налази се у зидинама Кремља на Црвеном Тргу. Након историјског лета у свемир, Јуриј Гагарин је постао славан широм свијета. Додијељено му је мноштво ордења, почести и признања, а изабран је и за депутата Врховног Совјета.

Од 12. априла 1961. године у част Гагариновог историјског лета, у Русији се сваке године обиљежава „Дан космонаутике“. Широм свијета су изграђена спомен-обиљежја у част славног космонаута.

Давањем назива улици по имену Јурија Гагарина, чија биографија указује на то да се ради о личности од изузетног међународног, историјског и научног значаја, а у складу са чланом 5 Закона о спомен-обиљежјима, симболично и трајно се чувају успомене на истакнуте личности.

Захтјев за подизање спомен-обиљежја давањем назива улици по имену славног космонаута Јурија Гагарина поднијеле су невладине организације: Организација бораца НОР-а 1941-1945 из Берана, Мото клуб „Ноћни вукови“ из Подгорице и НУ „Калудра за све“ из Берана и прихваћен је на сједници Савјета за давање предлога назива насеља, улица и тргова.

II

Подизање спомен-обиљежја постављањем спомен-обиљежја

1.1. ПОСТАВЉАЊЕ СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈА АЛЕКСАНДРУ ЛЕКСУ САИЧИЋУ

Александар Лексо Саичић је рођен 5. августа 1873. године у Веничкој код Берана. Основну школу и гимназију учио је на Цетињу као питомац књаза Николе, наставио у Дубровнику, а затим прешао у Београд и тамо се уписао у Пјешадијску подофицирску школу. По завршетку школовања вратио се у Црну Гору гдје је постављен за ађутанта васојевићке бригаде у којој је службовао 3 године. Након тога одлази у Цариград и приступа турској војсци у којој бива унапријеђен у чин поручника, гдје је такође провео 3 године. Након тога одлази у Манџурију и приступа руској царској војсци са чином поручника и ту остаје скоро до краја и учествује у руско-јапанском рату гдје је 3 пута рањаван. Још у раној младости је показивао умјеће руковања сабљом. У руско-јапанском рату, када је руски командант, адмирал руске флоте Рожественко, један од најспособнијих руских адмирала, на захтјев јапанског команданта, адмирала јапанске флоте Тогоа тражио добровољца који ће изаћи на мегдан чувеном јапанском самурају, међу првима се јавио Лексо. Тада је Лексо на растојању између двије царске војске посјекао главу јапанском самурају и ушао у легенду. Два адмирала су му честитали на добијеном мегдану, а Руси су га назвали Муровценом новог вијека, што је и значило највеће признање за испољену храброст у рату.

После побједи у двобоју, Александар Лексо Саичић, постао је носилац Ордена свете Ане, највећег руског одликовања и многих других признања. Руска влада му је одредила своту од четрдесет наполеона у злату годишње, до краја живота. У Манџурији је унапријеђен у чин капетана и до краја је командовао коњичким ескадроном Амурског драгонског пука. Сабља којом је савладао самураја данас се чува у Војном музеју у Москви. Умро је 7. априла 1911. године. Поред Ордена Свете Ане, носилац је и руске Рањеничке медаље, Ордена италијанске круне IV реда, а од црногорских одликовања Орден Данила Првог IV Степена, сребрна медаља за храброст и Споменица 50 година владавине краља Николе.

Захтјев за подизање спомен-обилежја подизањем спомен-објекта по имену црногорског и васојевићког јунака, поријеклом из Берана, Александра Лекса Саичића, поднијеле су невладине организације: Организација бораца НОР-а 1941-1945 из Берана, Мото клуб „Ноћни вукови“ из Подгорице и НУ „Калудра за све“ из Берана.

1.2. ПОСТАВЉАЊЕ СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈА ГЕОРГИЈУ КОНСТАНТИНОВИЧУ ЖУКОВУ

Георгиј Константинович Жуков је легендарни маршал и четвороструки херој Совјетског Савеза, чије су заслуге за побједу над фашизмом у Другом светском рату непроцјењиве. Рођен је 1. децембра 1896. године у Стрелковки (Калушка губернија). Једини је војник у историји Совјетског Савеза и Русије који је 4 пута одликован титулом хероја Совјетског Савеза. У Југославији је одликован највишим одликовањем, Орденом слободе, које је било вишег ранга и од југословенског народног хероја. Војну каријеру је започео у Руској царској војсци, гдје је два пута одликован крстом Св. Ђорђа и унапријеђен у чин подофицира за исказану храброст у бици. Након Октобарске револуције приступа партији бољшевика. Био је заговорник реформе војске на начин што ће се производњом и коришћењем оклопних возила ојачати одбрамбена моћ, а сматрао је да ће посебно тенкови одиграти одлучујућу улогу у будућим ратовима. За команданта прве Совјетско-монголске групе армија постављен је 1938. године, како би се спровела акција против јапанске инвазије. У бици код Халхин Гола, јапанске трупе су поражене за неколико дана, а за побједу у овој операцији Жуков је награђен титулом Хероја Совјетског Савеза. У чин генерала је унапријеђен 1940. године, након чега кратко бива постављен за шефа Генералштаба.

Током Другог светског рата, Жуков руководи одбраном Лењинграда, Москве и Стаљинграда. Предводио је Совјетску офанзиву 1944. године и напад на Њемачку 1945. године и окупацију Берлина. Постао је први командант совјетске окупационе зоне у Њемачкој. Као најчувенији војни командант у

Великом отаџбинском рату, вршио је инспекцију Побједничке војне параде на Црвеном тргу у Москви 1945. године. Жуков је командовао и операцијом Августовска олуја против Јапана, пред крај Другог светског рата. По њему је назван Астероид 2132, а 1995. године на стогодишњицу његовог рођења, Руска Федерација је усвојила Ред Жукова и Орден Жукова.

Био је министар одбране Совјетског Савеза од 1955. до 1957. године.

Један је од три носиоца Ордена побједи, а одликован је и америчком Легијом за заслуге.

Умро је 18. јуна 1974. године, а сахрањен је на Црвеном тргу испод зидина Кремља.

Захтјев за подизање спомен-објекта по имену маршала и четвороструког хероја Совјетског савеза, поднијеле су невладине организације: Организација бораца НОР-а 1941-1945 из Берана, Мото клуб „Ноћни вукови“ из Подгорице и НУ „Калудра за све“ из Берана.

III

Овај Програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Сл. лист Црне Горе-Општински прописи“.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕРАНЕ

Број: 02-030-240
Беране, 11. 09. 2017.

Предсједник Скупштине
Горан Киковић

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

Правни основ

Правни основ за доношење овог Програма садржан је у чл. 8,11,12 и 13 Закона о спомен обиљежјима и чл. 33 и 37 Статута Општине Беране. Чланом 8 Закона о спомен обиљежјима је прописано да се спомен обиљежја подижу у складу са Програмом подизања спомен обиљежја, који доноси Скупштина Општине, уз претходну сагласност органа државне управе надлежног за послове културе. Чланом 11 истог Закона прописан је садржај Програма подизања спомен обиљежја, а чланом 12 прецизирано је да се предлог Програма доставља надлежном органу ради давања сагласности. Чланом 13 прописано је Скупштина Општине може донијети програм само у оквиру дате сагласности надлежног органа. Чланом 33 став 1 тачка 39 Статута Општине Беране прописана је обавеза Скупштине за доношење Програма подизања спомен обиљежја, а чланом 37 да Скупштина у вршењу послова из свог дјелокруга доноси пословник, одлуке, рјешења, закључке, препоруке, планове, програме и друге акте.

Разлози за доношење

Како је чланом 2 став 2 овог Закона прописано да се спомен-обиљежјем сматра и назив јавне установе, јавног предузећа, насеља и јавног објекта (улица, трг, пут, парк, чесма и др.), ако симболизује вриједност из члана 1 овог Закона, то се приступило изради Програма због потребе доношења одлуке о давању назива улице у општини Беране, а за чијим доношењем постоји образложен и оправдан предлог, НВО „Организације бораца НОР-а 1941-1945“, број: 01-553-178, од 16.03.2017. године, Мото клуба „Ноћни Вукови“, број: 01-031-817, од 23.03.2017. године, НУ „Калудра за све“, број 01-031-860/1, од 28.03.2017. године, за давање назива улици Јуриј Алексејевич Гагарин.

Такође како је чланом 2 став 1 овог Закона прописано да је спомен-обиљежје, спомен-објекат (спомен-гробље, спомен-костурница, споменик, спомен-биста, спомен-плоча, спомен-кућа, спомен-дом, меморијални музеј, задужбински објекат и др.), који изгледом, садржајем, ознакама или натписом доприноси трајном очувању вриједности из члана 1 овог Закона, то се приступило изради Програма због потребе доношења одлуке о подизању спомен обиљежја Георгију Константиновичу Жукову, као и Александру Лексу Саичићу, а за чијим постављањем постоји образложен и оправдан захтјев НУ „Калудра за све“, број: 01-031-860/1, и 01-031-860 од 28.03.2017. године, Мото клуба „Ноћни вукови“, број: 01-031-818, и 01-031-817 од 23.03.2017. године, као и НВО „Организација бораца НОР-а 1941-1945“.

Спомен-обиљежја из овог програма доприносе трајном очувању вриједности утврђених Законом о спомен-обиљежјима.

Секретаријат за спорт, културу, омладину и сарадњу са НВО